

॥ श्रीः ॥

॥ कुमारसम्भवचम्पूः ॥

॥ श्री रामोत्तमहराजविरचिता ॥

KUMARASAMBHAVACHAMPŪ

By

SRI SARABHOTI MAHARAJA

OF TANJORE

With Foreword by

Vedaguruvār, Vidyavacaspati

P. P. SUBRAHMANYA SASTRY
B.A. (OXON.), M.A.,

Professor of Sanskrit, Presidency
College, Madras

Editor by

Gurubhakti SIKHARANI, Sasubhakti
Bhakti,

T. K. BALASUBRAHMANYA Aiyar,
B.A.

SRI SANKARAGURUKULAM

PRIRANGAM

Price Rs. 1. 4.

[Postage extra]

PREFACE

Kematarasambhava-champū is one of the four fine works of the illustrious Patron of Sanskrit learning and literature King. Sarbojī II known in Sanskrit literature as King Sarabhojī who ruled over Tanjore from 1800 - 1832 A.D. During his reign he made Tanjore the centre of attraction for all savants in Sanskrit, Tamil and Marathi. Himself a good scholar in Sanskrit and Marathi, he attracted to his court a number of learned pandits and liberally patronized them by grants of land and other rich rewards. His name is immortalized by the Tanjore Sarasvati Mahal Library which he founded and which is named after him. This library is one of the most valuable libraries in the whole of India and has been generally appreciated by all scholars, oriental as well as occidental. It contains several rare, precious, and hitherto unpublished works in all branches of Sanskrit learning and one such work is this Kematarasambhava-champū composed by the Maharaja himself. It is very famous in the Kematarasambhava of its renowned

Kālidāsa and its citation often reminds us of the said Kavya.

We have brought out this edition with the help of two Manuscripts - one from the Tanjore Sarasvati Mahal Library and another from the Reisinger's Museum Library. Our thanks are due to Vidyavagish Vidyavachaspathi Prof. P. P. Srinivasaya Sastri, M.A., for his fine foreword and to Pandit S. Srinivasaya Sastri of Tanjore now at Adyar, our collaborator in all Sanskrit publications, for having kindly gone through the proofs.

Shri Sankaraguruswamikal
Srirangam

T. K. Balasubrahmanyan.

Foreword

By

Vidyasagara, Vidgavachaspati P. P. Subrah-
manya Sastri, B.A. (Oxon), M.A. (Madras),
Professor of Sanskrit, Presidency College,
Madras.

From the Lepanishadika age onwards,
many Hindu Kings belonging to the Warrior
caste have been not only great patrons of
learning and art but have been themselves
learned men also. And some of them have
also been distinguished authors as well.

Some modern scholars, notably
Macdonell, who were very kindly and
interested have had their views written for
them — a gratuitous assumption. Even
to-day in comparatively modern times, we
know of not a few Kings of Travancore and
Cochin who were not only great Kings but
great writers and authors of works of
established reputation.

To this class of ruler-kings belongs
King Sarbojaya II who ruled Tanjore from
1800-1832 A.D. King Sarbojaya II observed
in full the traditions of the Oriental world
as he it was who organized the famous
Saravati Mahal Palace Library at
Tanjore, by ordering not only the copying
of many valuable manuscripts but also by
spending his valuable time and financial
resources in buying up as many manuscripts
as were available for sale during his
pilgrimage to Benares. It is in recognition of
his unparalleled munificence that the Royal
Library at Tanjore, which is surely one of the
richest and most costly libraries for
Oriental manuscripts, is justly called even
to-day the Tanjore Maharaja Sarbojaya
Saravati Mahal Palace Library.

King Sarbojaya had many learned
Sahibs under his patronage and patronized
as many as 30 erudite scholars in his
Sahibs.* There are at least four
Sanskrit works to his credit, still preserved
in the Tanjore Library — Sruti-sarasana-
ccaya, Sruti-saigraha, Mudraraksha-
sacchaya and Kumarasambhava-champu.

Of these the last, Kumarasambhava-champu
is par excellence. His best work. The work is
written in an easy, flowing and elegant
style and recalls the kind of famous
expressions and ideas contained in
Kālidasa's Kumarasambhava. The Royal

* For details see pp. 60-61 of the "Guide to the
Tanjore Palace Library" by P. P. S. Sastri,
Presidency College, Madras, 1934.

author is conscious of the merit of Bhajadev's Rām-
 yacampū as a standard Champū work and
 follows in Bhajadev's footsteps with an ease
 and grace all its own.

The verse opens with an and the occasional
 and easy flow of expression, and the ease
 which characterize its work, contribute to make it
 as a fit one to be placed in the hands of those
 who are beginning to make their acquaintance
 with Classical Sanskrit.

Presidency
 College,
 Madras
 16.8.1940

P. P. Subrahmanyam
 Author

॥ ५१: ॥

॥ कुमारसम्मवचनम् ॥

॥ श्रीशरमो जेमशराजगिरिचिता ॥

प्रथमोऽंशः

नृणां रम्यविनयाविशालजटासंदंशानिष्पीडन-
 ॥ निगद्योन्मूलकलङ्घनन्दुविगलत्पीयूषधारोलम्पणेऽ।
 कलमणं विद्यालुङ्गः शुभकरः श्रीचन्द्रमौलीश्चरणा
 मालवार्जुनो देवि त्वं ते शरमनरपते वत्सक्यं मकारते ॥१॥
 सौप्रहृष्योद्वाधे रुचिरमुदुपदे यम्पुकात्केऽमिलापः।
 विशालं द्रैमशैलरुफाट्टिकमणिशिलासङ्घसंपातजात-
 रुक्मीतालोपाभुगङ्गाप्रवहणसदृशाः सन्तु ते वाग्विलासः ॥२॥

राशां मोसलवंशनाशेधिसुधाधामां यशोजन्मभू-
 र्देवानाममरावलीव नगरीतन्मायुरीविभ्रता।
 लक्ष्मीनित्यमिवासमान्दिरमरापकादृतेदेवता-
 ग्रहायालमपूरितोत्सवसमागोल्लाहिलाशोभते ॥३॥

तत्र श्रीपरमेश्वरचिन्मलाधोरंधरशोभनो
 मालोज्ज्वलशेतिपालमौलिकमणेर्विशोऽभवत्पावके।
 इक्ष्वाकोरिव सन्ततौ दशरथः षड्दशनीसारवित्

भूवर्लापुः ॥ प्रख्यातस्तुलगेन्दुभूवलपिः साहित्यविद्यानेधिः ॥४॥
 = भूवर्लापुः ॥ तत्पुत्रः शरमोजेमशरपतेः साहित्यसाम्राज्यभू-
 वरार्जुनः ॥ भोजो रामकथासुधासुधुरितं यम्पुङ्कन्धं यथा।
 स्तालंकारचमत्किमारसपदं शङ्खं च सन्दर्भतः।
 संग्रह्यति कुमारसम्मवचनम् ॥ यम्पुङ्कन्धो तमम् ॥५॥
 पद्यं हृदयमपीदृगद्यरचितं ध्यातेन हृदयसुन्द-
 रायं पद्यविवाजं तं यमजते नास्वाद्यतां मानसे।
 साहित्यं हितयोर्द्वयोरेपि सुधासाधोदयोर्गोमते।
 सन्तोषं हृदयाम्बुजे विलुते साहित्यविद्याविद्यम् ॥६॥

१. प्राप्ति स्मस्तु नृप सुन्दरतर चक्षुषो ललासत्कन्दर -
 श्री इति निम्नरमाने नीजममनःस्वाच्छन्धसाश्च लक्ष्मी ।
 लोकागो ककुला चलादि दम्प हा रौ ला गुणी देवता -
 २. स्तुति नम हिमाचलो ममि हि ममू मू मो नररमां दि शे ॥ ६ ॥
 मं सर्वे शरी मही परा विदाधरे वत्सं धरित्रीं पुरा
 दो गभं श्लाघ्य गुणस्म यस्म न हि मं सौभाग्यमुल्लुम्पति ।
 इत्येः पूर्णचलरम लाञ्छनमिव स्वनरिसी कान्तिनी -
 लीला मण्डन स म्पदं विलनुते सो धातुस्मरन्ति मेः ॥ ८ ॥

मय च, महादेव इव हि मरुत उडरा उडरे, पुरुषोत्तम इवो
 लुलल रसी कडलो चने, कमलासन इवोपगत इरु म उडले,
 सुरलोच इव सुपर्व वंशाधिष्ठाने, कैलास इव स्वर्गमङ्गला
 वासे, वैकुण्ठ इव इरिणाधिष्ठिते, रत्नलोच इव
 साहेरण्यागर्भे, पुण्डरीकासवस्वरतर इव वनमालालक्ष्मी,
 काचमकुलरम इव मान्नायक धातु विनिचे, रत्नसन्नि
 विज हेमरन उडरा उडरे, परशुराम इव धरि रराज
 मण्डले, महाकासार इव सुलो मुरा विचलत्पुण्डरीके,
 विमोत्पन्न मूला कपादिगर्भिते, धुवा रसे शरी वृषसदे,
 गङ्गाधरमे उ कभीषमे, संतन निष्पन्न दमान लाहिनासार
 धौलरत्न परम परमला मरुति किराता मां नरवर गुपनर
 रन्ध्र मुक्त मुक्ता कलान्धेव निमिन्न वनकुम्भिने, सरिपदवी
 परिसाग इतवः, सालक शङ्खा धामका मेवा चः सानुगत सिद्धां
 नृपि काधारिण रणम, धातुरस नम रता सरा भूर्जत्वं
 एक सुरसुन्दरीणा मनः, लो रकाः, कीचनरन्ध्रेषु दरीमुखे, न
 समीरपूरणमेव किन्नरगणोपगानम्, कण्डूलकेत उडक वणो हूत
 स्वरगणम् एक सानु सुरभी करण पटुः, कानिहासरव जने चराणां
 उद्योलिली ला एक सुवत उदीपनः, प्राति धन ज धन फको
 धराणा मरुत मुखी मां लाहि ननुर्ग मे इति भागे मन्दमेव
 गमनम्, दिवाभीत इव दिवाकरा नृहाली नो उ कथ कारु,
 इत स्तल शचटुल कचल वाल कम्परी ग नौ रेवान्ध वि लो
 गिरिराज शब्दः, प्रियलमन्दर कमला फहुलां शु फामा
 किं उरुपाङ्गनां धरुण एव निररुन्दरिण्याः, कटुल
 मृगानुकाचन परिक्रांति किराता मां भागीरथी शीकर शीतल
 देवदारु वन वात से वैव आ माफ नो द डेलु उ, उरु मुख
 सूर्य मरुत रेव २१ इन्द्रा सरः सरसी क डव को धः,
 प्रजापति रेकाधिष्ठानेति विश्वानि शास्त्रिणी गुणस्मृतिः ।

किं लृणां मानसी नन्मा मुप मेमे स भूपरः ।
 मेना मुत्पादयामास तस्मां मेना कमात्मजम् ॥
 दक्षव शान मुक्त स्वतनुरथ सली पूर्वपत्नी पुरा रे -
 रुत्सा हेनेह नीताव जा नि हिम वला श्रीरुधा मेन कामाम्
 १. प्रासी दाश ॥ प्रासा दो वलुरपरजसो वायवः शङ्ख शब्दात्
 वाश्वात्मा पुष्पवृक्षे जनिन दिव मभूत् प्राणि सौख्याय तस्माः ॥ १० ॥
 जाता रत्न शलादि देव शुशुभे वन्धूदिला पार्वती -
 त्याख्याता मिजनं कला प्रातिदिनं चान्द्रीक लावधोदया ।
 दृष्ट्वा सेचमं दृष्ट्वा मिन्नं रत्नं हिमाडेः पितुः
 पुत्रित्वे उ ककुना मूषयदवि स्वेन विभागे वि तम् ॥ ११ ॥
 सा सौवर्ग पुनीतले सि कान्ते ले देशे सरवीभिः स्रग्
 श्री डामन्वम दुधार सङ्गलाः प्रागजन्म विद्या प्रापे ।
 २. प्रापादं स्फुरदुत्तरोत्तर समस्ता इति निरुत्थं नृप -
 स्तस्याः शोभयति स्म धातुरपरा शिल्पं यमो यौननम् ॥

धाति मङ्गः ?

वनमां लो पिबुरान्ति दे सुरमुनौ वीरैरुदा शत्रु-
स्मा धाङ्गी भक्तिमेवमि लुपित वलमुत्सृष्ट सातीन्तरः।
देवं चन्द्र चलाधरं निज सुला मम धर्मा गङ्गा ते
भीतो ग्राह्यैषुं शशाङ्क न गिरिमान् विष्णो सुवन्ताः ॥ १३ ॥
एतैर्नोद सा सीलितपरिष्कात्पूर्व जनने

शरीरं सत्ये तत्प्रभृति गलसङ्गाः परुषतिः।
तपस्तप्तुं परचा द्वाचिरमुगनामीपरिमले

दिमातेः प्रसूतेऽसा चनरुदुपगङ्गाते किततरौ ॥ १४ ॥

सर्वेषां तपसां भुक्तिस्मृति चोऽनुष्ठान फलं पुरी-

गम्यानां फलदायकोऽपि भगवान् श्रीचन्द्रमौलीश्वरः।

असौ वेन्दुमहेन्दु वायुवरुणाद्यैश्चर्यदाताऽपि सन्

संकल्पं तपसे चकार मन्त्रा केनापि कामेन सः ॥ १५ ॥

प्रणा वायुमम माया शिखर काले तदुत्पत्तिस्थिरः संवृतास्मो

विष्णुमोरो विरुद्धाखिलाकारणगतिर्योगशास्त्रोदितेन।

मार्गेणात्मस्वरूपं मनसि चला समाधानयोगे विभुदे

धामान् धेयोऽखिलानामपि विभुरम जययोगमार्गं पुराणम् ॥ १६ ॥

एवं तत्र तपस्तपतीन्दुमुमुदे विश्वविधे योगिनां

वेदवृत्तेः ३ पूर्वेषामपि वेदवृन्दशिशयैर्लक्ष्ये यथा तन्वत् ॥

दीप्तौः भूर्जत्वज्वरुना नमेरु कुसुमोत्तं सा गणाः पर्वते

तस्मिन्नाहुः पयः पवित्रितशिलारम्येऽवसानमिश्राः ॥ १७ ॥

महोभोऽव्ये तस्मिन् हिमधनशिलावज्रकठिनैः

स्वरागैरालिख्य प्रकटितमदाकेशरमसः।

कथंचिदृष्टः सन् गन्धमृगानुन्दैर्मयकशा-

दिनमैः सिंहानां ध्वनिषु विननादात्मतया ॥ १८ ॥

अथ स गिरिनामः, अखिलाजनाकन्दकलपश्चर्यालिं रम्यगिरिम्

समस्तसुरस्त्रोमवान्दितचरणा रविन्दरम्, अन्तरालमन्दाकिनी

निष्यन्दकन्द लासुन्दर वरेन्दु चलावनधुरजया मन्धस्व

भुक्तिस्मृतीति ह्यसुपुराणागम्यादि प्रालिपादित विश्वविधेऽपि स

उक्तवचनो विनुरम्बलश्च यथाथात्म्यस्य, तपस्तपतो

भगवतः पुराणैः शुभूपायै प्रयत्नां निजां तन्त्रां

द्रव्यमास।

संमृष्टामथ वेदिनां विदधती पुष्पाणि सर्वाणि सा

अल्पार्थान्यपचिन्वती निधमविध्वयनि पाथांसि च।

महिभिः सममानमन्त्रमुचरन्त्येवं प्रचारे स्तदा

देवं तं तपसि स्थितं गिरिसुता शुभूपायाऽतोषयत् ॥ १९ ॥

शुभूपां तन्वती त्वं हिमगिरितनया देवदेवस्य तान्त्र

काले काले न जातु मामलावममजत्सौकुमार्यान्किताऽपि।

तन्मूर्ध्नि सन्धुः स्रवदमृतसरैः शान्तसावित्ररवेदा

धमागन्ती देवदेवं हृदयसरासिगात्रमन्तरे मङ्गलाय ॥ २० ॥

देवास्तावक वीरताः सुरकले वृत्वाऽग्रतो वै चसुं

धामा वाय तदा विषण्णवदना नत्वा विधिं वृष्टिवुः।

विश्वोत्पादमरुता पयःकुते मूर्तिभ्यं विप्रते

माहात्म्यं भवतास्त्वदेकसुगमं नेशा वयं वेदितुम् ॥ २१ ॥

त्वं देवः सुन्दरस्य नास्ति भवतो देवः समस्तस्य च

तन्मोऽन्तस्तव नास्तवगापि तथा स्वस्म्येष्टे भवान्।

नेशाः कश्चन वेऽस्ति शाश्वतगिरामस्याक्रमस्त्वां विदु-

निलिपं पुरुषं परात्परतरं होतव्यं होत्रादिभ्यः ॥ २२ ॥

इत्यादिस्मृतिभिः प्रयत्नवदनो वेधाश्चतुर्भिर्मुखैः

प्रत्युचे दिदिनान् गथापुरमुखीका भवतो न विम्ब।

इन्द्रादेः पुत्रिशब्दे पुत्रितपुरावस्यं चतः कारणा-

दित्युक्ते विधिना सद्रक्षणयनो वाचस्पतिं प्रेरयत् ॥ २३ ॥

अन्ये गानधरि रथ शत्रुभिर्यथा शत्रुभिर्यथा
 लक्ष्मः ज्ञानधरोऽवलोकितुं हृदये यस्तस्मात्कारणोऽसुरः।
 लोकोत्थं धूमकेतुरिव स स्वस्वाधि कारोचिता -
 नरसिंह पीडयति प्रसह्य कालेनस्तस्यै। एते तुर्मदे ॥ २४ ॥
 प्रसौ चण्डमानुर्यथा कालेन स तप कृत्वा हास्य स्वभावेऽपि
 कलकल स्तस्य पुरोविनासकोपि दमलमुदुल विचरन्मात्रेण
 मुद्राभातपं करोति। एष शशङ्कोऽपि निरुगि। हिंसे बलोप
 चया दन्धयो दयास्तमयोऽपि सर्वदेव सुकलाभिः कलाभिः
 स्तं निजेवमाणः केवलां हरचूडामणीकृतां कलां न
 गृह्णाति। अयं च रुद्रागतिः सदा सम्यगसिद्धतारतम्य -
 गतिवेगोऽपि तादेवारेणानुसुप्तपतनममात्रा नृन्ता
 नि लोपस्यमावहति। अस्मी च वसन्तादयः षडुत्तमः
 यथायथस्वल्पं स्मृज्जातयोऽपि युगपदेव सर्वपुष्प -
 संभारमागारका उधानपाला इव संतलमेव तमुप -
 सते। एष च रत्नाकरः स्वस्वकालोचितकारिणाम -
 मुद्रादिरत्नविधरोऽपि तदुपायमयोग्यानि रत्नानि
 यथाच सरं जलीकमाण उपदीडरोति। एते च माज्जलम -
 मानमणिमस्तथा वासुकि प्रसुरा मुजङ्गमाः। स्मिरुदीपता
 मापन्ना स्तमुपसेवन्ते। किं कडुना, महेन्द्रोऽपि तदनु -
 ग्रहात्सरं प्रतिपालयन् कणककुक्षौ भूतभूषणोपधारि -
 स्तमाराधयति।

१) ज्ञानधरोऽपि स एव मुच्यैः। हिंसाति लोचनित्यं दुरात्मा।
 प्रसिद्धिमाभिः प्रशमं प्रकाशान्म रूपकरोति। मुद्रासंक्रम ॥ २५ ॥
 हिंसा मन्दवपा दया विराजिताः स्तोत्रानगुमिदुमा -
 स्तेनासौ सुसुन्दरीभिरधुना मन्दीकृतामिस्तथा।
 उद्यद्वा उपमुदीर्णतामरितश्वासं यत्नं कृत्वा
 यत्नचन्मौ। निरुद्धारसुन्दरतुचं सच्यामदेवी ज्यते ॥ २६ ॥
 शत्रुनाणमुत्पारय मेरोर्निजमन्त्रसररतीरलीलाचलत्वं
 जीताये स्वस्तद्विद्याः कन्दकफलेनीलेन गीताऽन्तमवापीः।
 स्वर्गोद्योमिर्विद्यायै स्तादुपहतिमयान्त्र विमन्त्रे विद्याया
 दन्तं हव्यादिदम्बमिफहरति कली मज्जमिर्द्विजवाहात् ॥ २७ ॥
 किं चोच्यैः भक्तसं जहार स कलादिन्दुस्य कलागर्भिनं
 मूर्तं स यशसः स्वरूपमिव वस्तु। स्मिन्नुपाया वृथा।
 उदे वीर्यदोषयानि विदुते चार्थो यथा तज्जगत् -
 प्रत्याशाऽपि न यत्सुदर्शनमदः कण्ठेऽर्पितं निन्दकवत् ॥ २८ ॥
 दान्निवस्तस्य मेघेषु पुष्कलावर्तयार्दिभु।
 अस्मदस्याति तयाघातडीमं निमित्तदिग्गजाः ॥ २९ ॥
 तस्मादस्य दुरात्मनः प्रशमने येनान्यमीष्यमहे
 तं कृत्वा पुरतः पुनः शिथिलसौ प्रत्याहरेद्रोडमिस्त।
 इत्युक्ते गुरुणा वन्द्यस्य जगौ वाणी सरोजासनः
 नामोऽयं भवतां भविष्यति परं कालः इतीदृशो भवेत् ॥ ३० ॥
 मन्तः ज्ञानधरोऽसुरः पुनरसौ मन्तः शयं नाहति
 हृदये न स्मरते विषहरति तं हन्यान्महः शोभनम्।
 मान्यस्तं विषहेत संघति महादेवः करं ज्योतिषा
 ज्योतिषैव मया न वाऽपि हरिणा निरालम्बः कथितः ॥ ३१ ॥
 शोभोः संघमनिश्चलं पुनरुत्तरेण चित्तं समा -
 उष्टुं हे विदुषा यतध्वमधुनाऽयस्यान्तलोडोपमम्।
 वेष्टुं वीर्यमुपासमेत तदनु जादुर्मन्त्रधूर्जदे -
 रात्मा तारक निगुडेण भवतां केनं सदा धारयति ॥ ३२ ॥

इति व्याहृत्य अन्तर्हिते सरासिजसने महेन्द्रपुरा
 कादुर्मुखा मन्त्रसा कृतकर्तव्यमिति शय्याः सन्तः पुनरपि
 विवस्वजगता हिरे।

तन्मात्रादिगुणत्वरेण मनसा कन्दर्पमागच्छते
 वृत्तारिर्भक्तोऽपि चापममलाभुन्यास कण्ठे निजे।
 ज्ञातव्यं त्वमुद्गमधोः करतले न्यस्तस्य सूनायुधो
 भूत्वा ज्ञानजाले रणतः पुरपते रासी दुदारादृतिः॥३३॥
 इति श्री भोक्तुलुलजालधे-दौस्तुभचोलनसुंययपुरंधर-
 तुलनामहाराजमुनारशारभोगे महाराजविश्वको-
 तुमारसम्भनमहचम्पुनाम्ने ५ धम ज्ञाश्वासः॥

द्वितीय ज्ञाश्वासः

तस्मिन्लक्षणां सहस्रं युगपदथ हरेर्लङ्घितासीत्प्रभूणां
 ज्ञायेण स्वाभिलेख स्वफलपरतया गौरवं चञ्चलं स्मरत्।
 सुत्राभ्यां दिष्टभूमिः सफादेमनासे गो मर्तुशशां स्वमुद्गमा
 गृह्णन् वक्तुं मिथस्तां करचमत् समारम्भमेव ज्ञाश्वासः॥१॥

देवाशापय कार्यमिस्मि लच तत्तर्तु स्थितः केन वा
 तावतामकलोकानिर्जलाधिया दीर्घं तपस्तपते।
 सोऽहं सांष्टिललयकस्य धनुषः स्थानमे निदेशस्थितः
 कस्ते मुनिमसंमतेऽभिलषति स्यादेव सुभूमितः॥२॥

राज्ञोः दस्य त्वाद्य नीतिनिपुणस्याप्यर्थकार्ये मया
 वाच्ये तो वद पीडयामि मनसा कामेदपत्नीवृताम्।
 त्वं वात-दस्यधुना करोमि सुतनुं तां त्वद्वशां त्वं यथा
 धृतः कोपनया तमोमि सुहृतीं तां पुष्टं रात्र्याश्रयाम्॥३॥

निष्कान्तिं यमतां तवायुधादिदं वक्तुं प्रसीदधुना
 स्वामिन् मामकस्य यथादितमन्तः स्त्रीभ्योऽपि प्रीतोऽस्मिन्।
 पुष्टास्त्रोऽपि तव ज्ञाद्वशतो लब्ध्वा रुद्रायं मधुं
 लुप्यसे दमरुं विना कथं नुषः शंभो ह्ययं दैवमुनिम्॥४॥

ज्ञायेत्यं वदन्तं समरं तं मरुत्वान्
 समाप्तान्तापादं स्वसंकाहितेऽपि।
 वृत्ताभ्यां शक्तिं वक्तुं समाधि
 सरने त्वं न वक्तुं मम दे रुद्रये॥५॥

एतदं तेऽहमर्पेमे तत्त्वत्पु गुरुभ्याम्ययं कार्यं भवान्
 ज्ञाशय्ये भवता वृत्ताभ्यामपि येऽप्यशंसता विमुक्ते।
 आणानां जतिपन्नकल्पमिदमेवास्मादपि रक्षावर्तितं
 सेवान्धं भवकीयसंभवममी वातकान्ते मर्दिमुनिः॥६॥

स च त्वया हरोऽधुना समाधियोगमागच्छितो
 यथा हिमाद्रिचम्पका हलान्तरो भवेत्तथा।
 यतस्व सा निषेगतः पित्रस्तपस्मका स्थितं
 निषेधते हरे तामिमुदन्त एक विभुतः॥७॥

काम त्वं कार्यद्विदये उग्र मर्दिता तवानन्मलभयं यशस्वा-
 न्मिदं ते सादृचर्यान्मपुरादि भविता नुच्यमानोऽपि देवैः।
 इत्याशाप्येनमुच्यैः परिमलसुरभीमूलदिङ्गुजलां ता-
 मिन्दो मन्दारमाला मर्दित मनसि जाये शम्भवाः स हर्षितः॥८॥

ज्ञात स मन्दारवज्रः ऐशवल्गुममस्थलास्थालावदुर्धशेन
 सुरपते इस्मिलले नोपलालिताः ज्ञातिभतेन रुद्रयेन मापयेन
 साशङ्क्या रत्या चानुसृतः शनैः शनैः देमवतं स्थापना-
 शम्भुपुत्रमिगाम।

१. अथ चरणे पदमधिष्ठानमन्मथोन्मथः ।

शुभा दिवादि दशदिगा निलामिकादि नक्षत्रादी ॥ ६ ॥

फरवरी २०१५ में युवाओं के बीच रोकथाम और सुरक्षा डीजीए

निर्गन्धं धारिदारं सुसुमनसि वसौ वर्णलोहितकुण्डला ॥ १०॥

असम संघ. ग. राज्य इकोलॉजी व खरादः वन // ११ //

रुक् कुलिपाल मुन्मदा मुगावली वने वसे।

विद्यो वि पूत सारग र व द ० उ ना द सु-दर: ॥१२॥

॥ ~~हलाने १ डिग्री १२ मिनट २३ सेकंड~~ ~~हलाने ११ १३ ११~~

ਜਾਂ ਦੇ ਸੀ ਮਾਤਰੇ ~~ਪ੍ਰਤੀਤ ਯੁਗਮਾਰਾਏ~~ ~~ਭਾਗਮੇ ਸਾਨੇ~~

लोलाफतः, त्रियया स्वमं मयु वयो पुष्यैः पात्रे मृगाः

ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਿਯੇ ਤੋਂ ਦਰਦੋਂ ਦੇਖੋ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

लरुमि रावे अलानां पुठपुचक सनमीनां

उर : शुलाकूरोर अतिरथ्यविडि फ्यानर !

अथ ललाटद्वारा तो वासुदेवोष्कारित हेमवेत्र लले
मगना नन्दी मुखार्पितोदात्तलसंशया चापलां मातुरुतेति
मगना नन्दशाले ।

१०८५०३ सु न २८५३२२२२ २०३०

२/३ फाल्गुन शुक्ल विंशत्युत्तरिने दशमि सुपदं चित्रजः ॥१८॥

देवदारु लकुर के दिवस मकर संक्रान्ति है। इस दिन लोग नमस्कार करते हैं।

मीलानं शेरवी' (अथ दधानं मासा शिरः रविः कस्तुरी-
मालायां चन्द्रमा लाङ्गि। तिलय मन्त्रे-

वाहुमिवा नृपे संरक्ष मा पासाधारम वागु न रक्षि
 यन्ना रक्ष मा पासाधारम वागु न रक्षि

32. $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$

॥ तन्मात्रादि गुणत्वरेण मनसा चन्दर्पमागच्छते
 वृत्तादिर्मनोऽपि चापमकला मुच्यते नृपे
 ॥ अस्मात्समुद्भूतमनोः करतले न्यस्तं सूत्रमुच्यते
 सूत्रं प्राप्तात्पर्यतः पुरतः रासी दुदारादृतिः ॥ ३३ ॥
 इति श्री मेरुतुलजालधे-दौस्तुभचोलचरुंकरपुरंकर-
 तुलजाह्वारामनुभारशरमोमेमहाराजविरचिते
 कुमारसम्भवमहाचम्पुनाम्ने प्रथमोऽध्यायः ॥

द्वितीयोऽध्यायः

मुद्राणां
 = अङ्ग
 दिशूनां
 = लातिनी

पञ्च लक्षे द्वे
 भाष्यम्
 अथ
 नाम

१०-१५ -
 एतं मयुं
 सुखं लोका
 who has
 24 first
 a long in a-d
 in mind

॥ अङ्कः ॥

कतिपयः
 १५ दिवस
 दत्तवान्

तस्मिन्क्षणां सहस्रं मुगधदधदरेर्गन्धमासीत्प्रभूणां
 प्रायेण स्वाभिलेख स्वदलपरतया गौरवं चञ्चलं स्मृतम् ।
 मुद्राणां दिष्टमूर्तिः सफादेमनासे गो मर्तुशिरां स्वमूर्ध्ना
 गृह्णन् वन्दुं मियस्तं चरचरत समारम्भमेवं प्रचारम् ॥ १ ॥
 देवाशापय कार्यमस्मि तच्च तत्पदार्थं स्थितः केचन
 तावत्सायकलोदानिर्मज्जधिया दीर्घं तपस्तपते ।
 सोऽयं सांष्टिलसायकस्य धनुषः स्थानमे निदेशस्थितः
 कस्ते मुनिमसंमतोऽभिलषति स्यादेष सुसूजितः ॥ २ ॥
 शत्रोः दस्य तकाद्य नीतिनिपुणस्याप्यर्थचासौ मया
 वारधौ तौ वद पीडयन्ति मनसा दामेकपत्नीपुताम् ।
 त्वं वाग्दस्यधुना वरोमि सुतनुं तां त्वद्वशं त्वं चम
 धूतः कोपनया तनोमि सुहृतीं तां पुरवशम्यागामम् ॥ ३ ॥
 निष्ठागतिं भवतां तवायुधमिदं वन्दुं प्रसीदधुना
 स्वामिन् मामकस्ययदादितमनः सजीवोऽपि प्रीतोऽस्तु
 पुष्पास्वोऽपि तव प्रसादकरतो लब्ध्वा सुशयं मयुं
 ननुर्मिदमहं पिनाकधनुषः शंभो ह्ययं धैर्यच्युतिम् ॥ ४ ॥
 ॥ अथेयं वदतां समदं तं सरत्नान्
 सुमाधुनात्पादे स्वसांकाहितेऽथे ।
 वृत्तासीय शक्तिवदशं समाधि
 सरते त्वं च वन्दुं मम दे सहाये ॥ ५ ॥
 शत्रुं तेऽहमवैरि तत्सख्यु गुरुधम्मद्वयं कार्यं भवान्
 प्राशक्यो भवता वृषादुनेष्येऽप्यारंभता विमुग्धम् ।
 काणानां इति पन्नकल्पमिदमेवास्माच्च रज्ज्वाकृतं
 सेनान्यं भवकीयसंभवममी वाग्दहन्ति कर्तुमुक्तिः ॥ ६ ॥
 सु च तस्या दरोऽधुना सुमाधिको गमास्थितो
 यथा हिमाद्रिचन्द्रा हलान्तरो भवेत्तथा ।
 यतस्व सा निषेगतः पिनुस्तपस्यका स्थितं
 निषेवते ह्यं तामित्युदन्त एव विभुता ॥ ७ ॥
 काम त्वं दार्द्र्यद्विद्वे उग्र भद्रित तवानन्मलमयशास्त्रा-
 ॥ मित्रं ते साहचर्यमन्यपुरादे भवितानुच्यमानोऽपि देवे ।
 नृपराधेनमुच्यैः परिकल्पसुरभीमूलदिग्गजलां ता-
 मिन्द्रो मन्दारमाला मादित मनसि जाये शम्भावाः सुदृष्टिः ॥ ८ ॥
 अथ स मकरध्वजः ऐरावतकुम्भस्थला स्फालान् दक्षशेन
 सुरपतेऽस्ति तले नो फला लिलाङ्गः प्रभिमतेन सुशयेन माधयेन
 साशङ्कया रत्ना चानुसृतः शनैः शनैः दैमकतं स्थापना-
 अममयुगजममगा म ।

तदा भवति तदा विमानं मुनीनां मने -

अनेद्वारेण पुरुषपुरमून्ममोभूतः।

तयोष्णादिरेने दिशं भजते दक्षिणाधाराशिलां

शुभा विगापि दक्षिणा अनिलासिखा देव न्यक्षरणी ॥८॥

आशिशमन्पुरुषस्तु सुतनुपदस्पर्शलेखः कचेरुः

स्वधाराय पुष्पाण्यभजत सकला योगमुसस्त दानीम्।

स्वयश्चूतउसूने अमरतविरभून्मरनामा सरामा

निगन्धिं कारिदारं सुसुममपि कर्मा वर्णलोडलिउदृष्टम् ॥९॥

अमुमलितुं कदाणि पलाशानमपि तत्त्वयाम्।

वसन्तसङ्गतारण्य स्थलीनां नखरादुचल ॥११॥

उद्यमवृद्धमन्मर रजः कणौघविहित -

स्वदृष्टिवालमुन्मदा मृगावली कने कर्मा

मुकुम मापिनीममोमेवविधानकक्षिणः

तेनोडनि चूलररजस्वकठनादसुन्दरः ॥१२॥

तत्र दिपुरुषरचीणां गानेयु स्वेदविन्दवः।

॥ स्वयमे विमानमभवन्नादेवः सखा विनामिव ॥१३॥

नद्य नद्य नद्यस्य गो मृदयेयः अचालसंभूतां वसन्तलक्ष्मी -

कावलीय मनेतिशय दृष्टयत्ना अवि कथंचिदावि

नेरां कथुः।

देवां मने पुत्री सुमनश्चारे उपत्ते समं

स्वयं विमानं विचरुरविलदन्नादि भावं मिथः।

जोवकजः विमानं समं मधु पयो पुष्पैकपात्रे मृगाः

स्वयं मीलित जोवकाका के मृगी शृङ्गा दन्दुयत ॥१४॥

मधुचकारि कारेण उदयो दरेणु -

समो गान्धर्व मधुरंसदयानुरागम्।

अजोचमुक्तमिररग्यमपि विमाने

आशुचक्रविहगः कारिर्नरागः ॥१५॥

आमजल वागेवाभिगीति कालोऽत्र तामि -

विहिदिहृदि मुचुम्मे किमरेण विषयम्।

तरुमिरादि अलानं पुष्पगुच्छं सलमीनां

कलानमरुत शरवादेमिराहिले कृतः ५५ स्त्री ॥१६॥

हरः शुलाष्करोरगीतिरप्यविडिमानसः।

धामेश्वरेषु विमानां न उभावोऽस्ते जानुचि ॥ १७ ॥

अथ जलागृहद्वारगले वामउद्योकार्पित हेमनेचलतो

मगवान्द्वी मुरवारोदीदुतुलितं शया चापलां मा पुरु तेमि

गणामन्वशात्।

निचमण्डु सुनिश्चलममरकं मूकाण्डं तत्त्वयं

दानाशेषमृगाउचार मम वलच्छासनात् दामनम्।

निधं न्यस्तामीकस्य दरिपथं लब्धुं उद्यमे पुरः

शृङ्गं पालय इवाविशत्पुनरेने दमाना स्वयं चित्तजः ॥१८॥

उद्यमं रु मन्मथः उद्यमं मन्मथि लब्धयां वेणुचक्रस्मरणं

देवदारु तरुकेदिसमद्यमद्यसीनां लकाधियोग समुचित -

वसन्तसुन्दरतराकुलिं मुजुमोन्नद्धमरा कलापमासुरं

अविशत्तुगुणसूत्रजलयं कण्ठ उम संसंगाधिक -

नीलां शैरवी लज्जं दधानं मासा शिररानिषस्तेषाम् -

मस्तिष्क जगतरा विस्फादि तपस्मकालादि चित्तमन्त्र -

मादामिका वृद्धिस्वरम मापा माध्यादमिवा नुकरदुम् -

अनारुह आशा निजलया प्रदोषादि निवात निषम -

अदोऽपि नीमिन्त लाह देव उवाला मला मि -

१५४ स प्रकरणात् ज्ञातः ऐशान्य लघुमन्त्रस्थला स्थालान् दक्षिणेन
सुर पते ईस्ति तले जोष ला लि लाङ्गः । अस्मिन्नेन सुभायेन मापयेन
सा शङ्क्या रत्या चानुक्तः २ नैः २ नैः डेमन्तं स्थापना -
अस्मिन्नेन मापयेन ।

राज भक्त्येव नृणां निजामिदं मुनीनां मते -

उज्ज्वल करणे पदार्थ पुरमूनमने भूमतः।

तयोष्णानि रणे दिशं भजति यक्षनाथात्रिणां

शुचा विरापि दक्षिणा अनिलमिषादेव न्यक्षसीत् ॥ ९० ॥

आशि मग्नपुरोष स्मृत सुतनुपद रूपरलेशानने के सं

स्वधाराय पुष्पाय मजत सकला शोक नृप स्त दानीम्।

स्य स्मृत जसूने प्रसरता विरभूनमारनामा सरामा

निर्गन्धं कारिद्वारं सुसुममपि कर्मो वर्जितोऽति उक्षुष्टम् ॥ ९१ ॥

अमुमल्लोत्तुन कुण्डाणे जलाशयमपि ललक्ष्यमानम्।

प्रसरता स्वधाराय सकलीनां मसरक्षुभ्रतः ॥ ९२ ॥

उज्ज्वल वक्षुभ्रतः रजः कर्णोच्य विनिर्गत -

स्वकुक्षिपाल मुन्यदा मुगावली कने कर्मो

युक्ज मानिनीमनोमिदयनि धाव दक्षिणा;

निर्गन्धं चूरा सारं स्वधुठनाद सुन्दरः ॥ ९३ ॥

तत्र उज्ज्वल रजः प्रसीधतं गगनेन स्वेद विन्दतः।

॥ स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय ॥ ९४ ॥

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

नेरां कर्मोः।

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

उज्ज्वल नच तपस्मन्तो महर्षयः उज्ज्वल संभूतो वसन्तल कर्मो -

स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः स्वधारे विमानाय मन्त्रादेशः

५१८ त्वत्त्व शक्तिं मन्त्रिणो दूरा जम्बवान्तं । त्रिका
विस्तरतां सशरं धनुर्मानेन करान्ताला कथिता देवसात ।
निर्वर्णा पुनरस्य वीमसिचिरात्सन्धुक्षयन्ती यथा
प्यान्त्या शैलमुता सरनीपरिवृता लघु रथिताऽशोकता ॥१८॥
तां स्नाद्यिष्य नाम न च वपुषं वाहोजातिः । निष्कतां
नास्तौ माता दिवाकरारुणका चित्रयो वृक्षाणां तथा ।

Comp-d.

प्रकाशुं हि पाते भवे मन्त्राः श्रीरक्षितं दुर्गम् ।
दत्ताशिर्यः प्रमुमुजे नृत्तमन्द्यदिमलोऽऽः ॥ २२ ॥

[illegible][illegible]

— ۴۴ —

हरे नमो भगवते वासुदेवाय ।
सुखं हि जगत्प्राप्नुयान्भक्त्यैकचेतः ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

२०१ - १७ अर्थात् १९८६-८७

[illegible]

इष्टा साधनमात्रं प्रियस्वरं मनुजैः सुखोपायतः

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

२॥२॥ २॥ गमनार्थः पुरमिदः केमापि दुःखमिति

सु-प्रस्तावना जोरी-३ दुर्गिमां प्रया रं लक्ष्मते

112211.14 12.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47.48.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63.64.65.66.67.68.69.70.71.72.73.74.75.76.77.78.79.80.81.82.83.84.85.86.87.88.89.90.91.92.93.94.95.96.97.98.99.100.101.102.103.104.105.106.107.108.109.110.111.112.113.114.115.116.117.118.119.120.121.122.123.124.125.126.127.128.129.130.131.132.133.134.135.136.137.138.139.140.141.142.143.144.145.146.147.148.149.150.151.152.153.154.155.156.157.158.159.160.161.162.163.164.165.166.167.168.169.170.171.172.173.174.175.176.177.178.179.180.181.182.183.184.185.186.187.188.189.190.191.192.193.194.195.196.197.198.199.200.201.202.203.204.205.206.207.208.209.210.211.212.213.214.215.216.217.218.219.220.221.222.223.224.225.226.227.228.229.230.231.232.233.234.235.236.237.238.239.240.241.242.243.244.245.246.247.248.249.250.251.252.253.254.255.256.257.258.259.260.261.262.263.264.265.266.267.268.269.270.271.272.273.274.275.276.277.278.279.280.281.282.283.284.285.286.287.288.289.290.291.292.293.294.295.296.297.298.299.300.301.302.303.304.305.306.307.308.309.310.311.312.313.314.315.316.317.318.319.320.321.322.323.324.325.326.327.328.329.330.331.332.333.334.335.336.337.338.339.340.341.342.343.344.345.346.347.348.349.350.351.352.353.354.355.356.357.358.359.360.361.362.363.364.365.366.367.368.369.370.371.372.373.374.375.376.377.378.379.380.381.382.383.384.385.386.387.388.389.390.391.392.393.394.395.396.397.398.399.400.401.402.403.404.405.406.407.408.409.410.411.412.413.414.415.416.417.418.419.420.421.422.423.424.425.426.427.428.429.430.431.432.433.434.435.436.437.438.439.440.441.442.443.444.445.446.447.448.449.450.451.452.453.454.455.456.457.458.459.460.461.462.463.464.465.466.467.468.469.470.471.472.473.474.475.476.477.478.479.480.481.482.483.484.485.486.487.488.489.490.491.492.493.494.495.496.497.498.499.500.501.502.503.504.505.506.507.508.509.510.511.512.513.514.515.516.517.518.519.520.521.522.523.524.525.526.527.528.529.530.531.532.533.534.535.536.537.538.539.540.541.542.543.544.545.546.547.548.549.550.551.552.553.554.555.556.557.558.559.560.561.562.563.564.565.566.567.568.569.570.571.572.573.574.575.576.577.578.579.580.581.582.583.584.585.586.587.588.589.590.591.592.593.594.595.596.597.598.599.600.601.602.603.604.605.606.607.608.609.610.611.612.613.614.615.616.617.618.619.620.621.622.623.624.625.626.627.628.629.630.631.632.633.634.635.636.637.638.639.640.641.642.643.644.645.646.647.648.649.650.651.652.653.654.655.656.657.658.659.660.661.662.663.664.665.666.667.668.669.670.671.672.673.674.675.676.677.678.679.680.681.682.683.684.685.686.687.688.689.690.691.692.693.694.695.696.697.698.699.700.701.702.703.704.705.706.707.708.709.710.711.712.713.714.715.716.717.718.719.720.721.722.723.724.725.726.727.728.729.730.731.732.733.734.735.736.737.738.739.740.741.742.743.744.745.746.747.748.749.750.751.752.753.754.755.756.757.758.759.760.761.762.763.764.765.766.767.768.769.770.771.772.773.774.775.776.777.778.779.780.781.782.783.784.785.786.787.788.789.790.791.792.793.794.795.796.797.798.799.800.801.802.803.804.805.806.807.808.809.810.811.812.813.814.815.816.817.818.819.820.821.822.823.824.825.826.827.828.829.830.831.832.833.834.835.836.837.838.839.840.841.842.843.844.845.846.847.848.849.850.851.852.853.854.855.856.857.858.859.860.861.862.863.864.865.866.867.868.869.870.871.872.873.874.875.876.877.878.879.880.881.882.883.884.885.886.887.888.889.890.891.892.893.894.895.896.897.898.899.900.901.902.903.904.905.906.907.908.909.910.911.912.913.914.915.916.917.918.919.920.921.922.923.924.925.926.927.928.929.930.931.932.933.934.935.936.937.938.939.940.941.942.943.944.945.946.947.948.949.950.951.952.953.954.955.956.957.958.959.960.961.962.963.964.965.966.967.968.969.970.971.972.973.974.975.976.977.978.979.980.981.982.983.984.985.986.987.988.989.990.991.992.993.994.995.996.997.998.999.1000.1001.1002.1003.1004.1005.1006.1007.1008.1009.1010.1011.1012.1013.1014.1015.1016.1017.1018.1019.1020.1021.1022.1023.1024.1025.1026.1027.1028.1029.1030.1031.1032.1033.1034.1035.1036.1037.1038.1039.1040.1041.1042.1043.1044.1

[illegible]

$\frac{1}{2} \times 4 = 2$

५३. हा जगते, मला तसे काय मत वास्तव्य आहे ते

1/2: لا بد من التمسك بالكتاب والسنن في كل شيء

[illegible]

सिद्धांत - मंत्रोच्चारण १-४५२३॥ २०॥

श्री श्री मोखलबुल मलिक-मोस्सूय मोमिन मुं बहादुर रं च ह -
मुलजा महराज मुबारक १२ मोमि महराज गिरिदास च ने - मुबार -
इमाम नमाज चानु वा ले दितीय ५५२ मस्तः ॥

रुपा ग म र नु रं म । शिखर म र म तं तं तं ॥ २॥

[illegible]

उत्तमा यन्त्रुच सेवनादपि यथा ह्यनन्तिः सुतन्त्रा तया
पाकीया विद्योयका सचरितं प्राप्तं मुनीनां उत्तमम् ।
। स्थित्या बहिचतुष्टयस्य मद्रतो मध्ये तयाऽनन्त्यहृते -
मम ह्यथा साम्य गवैश्च तां नुदिवसं भास्वामि तस्मिन् ॥ ३

॥ ४ ॥

२५ जं लिखितम् १२-४-२०२३ मधु निजी डायरी ॥ ३ लां
लालो कश्यो गोठ वरमेल पलास यू जी शिवि गृहः ।
स्वस्थ लिखायका रमणा कुति गलिगु पश्चात् लिखितम्
जयन्ता रान् मारी कुडरमथ नूतना मु प्रकताः ॥ ५ ॥

नि. मा. उठ नि मान सू रि सि दके न-मा. सु जेन सानुं
संताकं डिमि विना मनु जा मु का म-ल र नका राफन साम् ॥६॥

[illegible]

महाराष्ट्र सरकार

11.2.11 The court of Justice of the Peace at the Court House, London, has heard the case of the People's Republic of China against the People's Republic of the United Kingdom. The court has found that the People's Republic of the United Kingdom is in breach of its obligations under the 1955 Convention on the Rights of the Child. The court has ordered the People's Republic of the United Kingdom to pay compensation to the People's Republic of China.

$$\int \frac{1}{x^2} dx = -\frac{1}{x} + C$$

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

॥ २० ॥

[illegible]

1. $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$ $\frac{d}{dx} x^{-2} = -2x^{-3} = -\frac{2}{x^3}$
 2. $\frac{1}{x^3} = x^{-3}$ $\frac{d}{dx} x^{-3} = -3x^{-4} = -\frac{3}{x^4}$
 3. $\frac{1}{x^4} = x^{-4}$ $\frac{d}{dx} x^{-4} = -4x^{-5} = -\frac{4}{x^5}$

[illegible]

$\frac{1}{x^2} = x^{-2}$

5. 10. 1950
 10. 10. 1950

$\frac{1}{2} \times 10 \times 10 = 50$ $\frac{1}{2} \times 10 \times 10 = 50$
 $\frac{1}{2} \times 10 \times 10 = 50$ $\frac{1}{2} \times 10 \times 10 = 50$

$\frac{1}{\sqrt{1-x^2}} = \frac{1}{\sqrt{1-\frac{1}{4}}} = \frac{1}{\sqrt{\frac{3}{4}}} = \frac{1}{\frac{\sqrt{3}}{2}} = \frac{2}{\sqrt{3}}$

$$\frac{1}{\sqrt{1-x^2}} = \frac{1}{\sqrt{1-\frac{1}{4}}} = \frac{1}{\sqrt{\frac{3}{4}}} = \frac{1}{\frac{\sqrt{3}}{2}} = \frac{2}{\sqrt{3}} = \frac{2\sqrt{3}}{3}$$
$$\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} \frac{d^2}{dt^2} \right) = \frac{1}{2} \frac{d^3}{dt^3}$$

1. (a) $\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 \right) = \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$
 $\frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt} = \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$
 $\frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt} = \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

$$2.2.1. \text{ Let } \mathcal{A} = \{A_1, A_2, \dots, A_n\} \text{ be a family of } n \text{ sets. Then } |\bigcup_{i=1}^n A_i| \leq \sum_{i=1}^n |A_i|.$$

$\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 \right) = \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt} = \frac{1}{2} m v \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 \right) = \frac{1}{2} m v \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 \right)$

[illegible]

$\frac{1}{\sqrt{1-x^2}} = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(2n)!}{2^n n!^2} x^{2n}$

$\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i = \bar{x}$

$\frac{1}{x^2} = x^{-2}$

1. $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$
 $\frac{d}{dx} x^{-2} = -2x^{-3} = -\frac{2}{x^3}$

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

॥ १२ ॥

विष्णुसंस्कृतप्रभाषणे निवर्तितः

(पु.) पुरा। रिडुं कृत प्रभावतो सिवितलः
नृधामरगे फदा इस्म यन्त्रमः ।

(श्री लीमुरको लुकासुरको कदा जसून प...)
... ॥ १३ ॥

(श्री ली मु...)
द्वारा ...
॥ १३ ॥

संज्ञा

सं संशोधन के लिए - १३-२४ यूजीने रसायन संशोधन

श्री लक्ष्मी नारायण विष्णुदेव शिवरात्रि व्रत

10. येन राजनीय मेत्रमुपलं सको, मेत्रल्ल 30
मन्त्रि वसति मन्त्रे वदत्त स्यात् 6 मन्त्रि वसत् 12511

1. $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$ $\frac{d}{dx} x^{-2} = -2x^{-3} = -\frac{2}{x^3}$

रुक्मिणी: अथ येन सदा दत्तं विष्णुर्देवो देवस्य मन्त्रोऽयम् ।
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

राज के राजा: क्या यह लाल रंग का है? हाँ, यह लाल रंग का है।
माता: मैं इसे लाल रंग की तो दूरो हिमालय! मुझे पता है जो इस रंग में
है, वह लाल रंग का है।

मा. म. म. लाला देवदास
म. म. म. लाला देवदास

1. कृषि विभाग करे पि ०.५५ की जाहा लफोडयें वर

1. 3 नवम्बर
1. 3 नवम्बर 1947

॥ दण्डं च विजयं ॥ अथ च विजयं ॥
शत्रुणां च विजयं ॥ अथ च विजयं ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

१. संस्कृत भाषा का अर्थ है संस्कृत।
 २. संस्कृत भाषा का अर्थ है संस्कृत।

$\sqrt{20} + \sqrt{20}$
 $\sqrt{20} = 2\sqrt{5}$
 whose value
 may be written
 could not
 be as-
 tered

गङ्गा यमुना खेवनादपि यगा लूताग्निः सुतंभ तयो
पार्श्वयो । निष्करोचकसुदृढिनं प्रासं मुनीनां उतम् ।
स्थित्या बहिचतुष्टयस्य मद्रतो मध्ये तमाडतान्येहै-
मगाह्या सार्वभौमैश्च ता नुदिवसं भास्वामि तस्यजमः ॥३॥

$\frac{1}{x^2} = x^{-2}$

२५ नं० लिखित कश्मिरवर्ष मासु विषयी उपाध (२५ नं०)
तातो कश्मिरवर्ष मासु पताम यूजी विधि मूलः ।
सर्व लिखितमा रम्य कश्मिरवर्ष पश्चात् लिखित
युज्यमा रम्य मासु कश्मिरवर्ष मूलमा रम्य युज्यमा ॥ ५ ॥

रामो-मोहिनी-लक्ष्मणयोः चतुर्था युग्मे रथाङ्गिण्डियोः।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

1. 10/2/2019
 2. 10/2/2019
 3. 10/2/2019
 4. 10/2/2019
 5. 10/2/2019
 6. 10/2/2019
 7. 10/2/2019
 8. 10/2/2019
 9. 10/2/2019
 10. 10/2/2019
 11. 10/2/2019
 12. 10/2/2019
 13. 10/2/2019
 14. 10/2/2019
 15. 10/2/2019
 16. 10/2/2019
 17. 10/2/2019
 18. 10/2/2019
 19. 10/2/2019
 20. 10/2/2019
 21. 10/2/2019
 22. 10/2/2019
 23. 10/2/2019
 24. 10/2/2019
 25. 10/2/2019
 26. 10/2/2019
 27. 10/2/2019
 28. 10/2/2019
 29. 10/2/2019
 30. 10/2/2019
 31. 10/2/2019
 32. 10/2/2019
 33. 10/2/2019
 34. 10/2/2019
 35. 10/2/2019
 36. 10/2/2019
 37. 10/2/2019
 38. 10/2/2019
 39. 10/2/2019
 40. 10/2/2019
 41. 10/2/2019
 42. 10/2/2019
 43. 10/2/2019
 44. 10/2/2019
 45. 10/2/2019
 46. 10/2/2019
 47. 10/2/2019
 48. 10/2/2019
 49. 10/2/2019
 50. 10/2/2019
 51. 10/2/2019
 52. 10/2/2019
 53. 10/2/2019
 54. 10/2/2019
 55. 10/2/2019
 56. 10/2/2019
 57. 10/2/2019
 58. 10/2/2019
 59. 10/2/2019
 60. 10/2/2019
 61. 10/2/2019
 62. 10/2/2019
 63. 10/2/2019
 64. 10/2/2019
 65. 10/2/2019
 66. 10/2/2019
 67. 10/2/2019
 68. 10/2/2019
 69. 10/2/2019
 70. 10/2/2019
 71. 10/2/2019
 72. 10/2/2019
 73. 10/2/2019
 74. 10/2/2019
 75. 10/2/2019
 76. 10/2/2019
 77. 10/2/2019
 78. 10/2/2019
 79. 10/2/2019
 80. 10/2/2019
 81. 10/2/2019
 82. 10/2/2019
 83. 10/2/2019
 84. 10/2/2019
 85. 10/2/2019
 86. 10/2/2019
 87. 10/2/2019
 88. 10/2/2019
 89. 10/2/2019
 90. 10/2/2019
 91. 10/2/2019
 92. 10/2/2019
 93. 10/2/2019
 94. 10/2/2019
 95. 10/2/2019
 96. 10/2/2019
 97. 10/2/2019
 98. 10/2/2019
 99. 10/2/2019
 100. 10/2/2019

सुपरीम कोर्टाच्या निर्णयानुसार २०२२-२३ वित्त वर्षात

$\frac{1}{\sqrt{2}} \left(\begin{matrix} 1 & -i \\ i & 1 \end{matrix} \right) = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & -i \\ i & 1 \end{pmatrix}$

[illegible]

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥

प्रतिपक्षी सार सुदृष्टि सार १७२१२० १६१२-०

५ मई १९४८ ॥ २० मई १९४८ ॥

लाभान्ते शक्तिः कुशाख्याते वने - निर्वर्तितमप्यप्यते
स्मात्तर्था सा लिलं चानिः प्रसन्नानि स्वच्छकल्पनेभ्यं तपः।
प्रपन्नानि वीरुधां त्वदपरच्छायां प्रचालं नवं
त्वन्नीलोदकसंभृतं तव मनोऽप्येतेषु संप्रतीतेभ्यः ॥ ८ ॥

लाभान्ते शक्तिः
स्मात्तर्था सा लिलं चानिः
प्रसन्नानि स्वच्छकल्पनेभ्यं तपः।

मुनीनामप्येतत्तव चारितमाचार्यद्वयं
त्वदीयैः सौशील्यैर्मन्त्रिपरिवृतो गिरिवरः।
प्रयं धर्मः सारो भवति भवती निर्विकल्पिका
यदेवं श्रीवृत्त्या भजति - शकलात्माममानि शम् ॥ १० ॥
नान्यं मां कते वनुमहीति यतस्तव तत्त्वतोऽहं मुखाः
स्वरूपं सा सच दीनमाहु रधि का क्षान्तिस्तवाहं विजयः।
उत्तुं त्वां कृतनिश्चयोऽस्मि चपलः केने। स्तितेन त्वया
दुःसाधं मुलजातया सुवपुषा काले तपस्तप्यते ॥ ११ ॥

स्वादेन त्रयलु दुःख इदपि मृदाते शान्तदय्यय न
त्वामस्मत्तमसा विचारपरवीमारोहमप्यशमम्।
त्वन्मन्त्राभरणानि कलकलामिदं वा रीं धृतं गौ वने
उद्धृतो। च तामेच्छासि त्वमथ ये तस्वर्गं स भूमिः विभुः ॥ १२ ॥
निनोदरामिच्छस्वथालं तयो मि-
स्तव प्रार्थने तन्मन्त्राभरणमप्यशमम्।
स्थितो यो हृदयमे तव सौ पुरस्तात् -
तु मे शक्यते को जहासु स्फुरासु ॥ १३ ॥

त्वामस्तवन्त विचारोत्तमलनुमिस्तीर्णमुनीनां प्रते-
लेखां चान्द्रमसीं दिवाकरकरलुष्णामिवोत्पश्यतः।
चित्तं कस्य न रूपते समनसो मरचक्षुषो गोचरः
पूर्वेषां जितिपुण्यमास्ति मम तत्पुण्यार्थाय क्व त्वं भव ॥ १४ ॥
प्रकलेन विजातेना प्रामादितया तया स्वयमेव स्वमतो-
र्यं शंसितुं शक्तया विवर्तितान् जनलोचनमकोक्षिता
प्राश्नविवर्तनी सरवी तं विजित्मानं नि त्वमान्यचक्षुः।

निखेय सुलभोऽस्मिं विज मनोरथं जलया
तपः कठिनमास्थितं कमलकोमलाङ्गः च भूशम्।
यनुर्येगादिपानापि उक्कल संपदोऽवदाया
विहाय वृषवाहनं पतिमवातुमिच्छत्यसौ ॥ १५ ॥

पुरा पुरारिहंकृतिप्रभावतो निवर्तितः
शिलीमुखो वृथामुखो यदा उरूनयन्वनः।
तदादि मन्मथीनामिमां भूशं। शनोति स कथा
तदा प्रपन्नसाकाशे गृहे, दिनुर्न सौ ॥ १६ ॥
सा शंभोश्चरितेऽहं। देववधूगीते सत्ताप्यं स्वत-
द्वर्गं शैलकुमारिणा विवृणुते शश्वत्तमेवेदमास् ॥
देव चेष्टं राजनी पु नेत्रमुगलं सख्यो निमील्य दुतां
कुम्भा लशङ्खविकर्जितं बहु वदत्यस्थानं च वचः ॥ १७ ॥

सर्वतः कथितः सदाऽलि विवृणुते नो वेत्सि भावास्थितां
मामिच्छुल्लिखिते इरो हिमगिरेः पुत्रोपलब्धोऽभवत्।
सा तस्यादिगमे इरुष्य न यदाऽप्यहं शक्ये चानं तदा
तु कर्णा विचयं परं पितृसता त्वासा तपेऽर्थं वनम् ॥ १८ ॥

विचयं
पुत्रोपलब्धोऽभवत्
पितृसता त्वासा तपेऽर्थं वनम्

तदनु स विजनुः कदा वा सुलनुमिमां शश्वद्वोरवरः
समाप्राप्येष्टत इति शङ्कितः सरव्या निवेदिनः
प्रणीदामि त्वमेवेत्युक्तामप्राशीत्।

हस्ता ये मुकुली कृता मुकुलीनि सा । किं च मन्त्राणां राजा ।
कलने नावेगरीयसा । निधमतो ऽ च स्थाप्य वाचं जगौ ।
विप्रेवं भवता यथाह्युत मयं वाग-कल्पलभ्यं जगौ ।
हेतुस्तस्य तपः । किले दमवराः पूराः । मन्त्राः संपदाम् ॥ १९ ॥

अथ स च पटवर्णी तामिदं प्रत्युच्यते ।
त्वदभिलषितमर्थं को कुरुते शूलपाशौ ।
अभिरतिरिति शीलं । किं नु तस्मात्तिथोरं ।
निजमन्त्रासि विनाशे त्वत्त्वामहं नानुवर्ते ॥ २० ॥

एवं तावत्सु कुमार मङ्गल तनुवैवादि के मङ्गले ।
पाणिस्ते च मनीषा दृष्ट्वा परश्च पडादिसंकोशे तम् ।
पाणिं भूतपतेः क्षमेत कठिनं पाणिग्रहे तेन ते ।
वारुः शौभामिभाजिनं पशुपतेराद्रिं स्वचक्षोणी तम् ॥ २१ ॥

चादौ पल्लवकोमलौ तव पुनः देवासाश्चैव पडादिसं-
कोशे भूतपतेर्नाना रूपवने रूप शिं सहेतां च यम् ।
किं चैतत्तव कुरुहं मलयजाले राख्यदे वरासि ।
प्रातर्वैद्युतमस्मला मङ्गलं दुःशां हास्यं सरनीनां । तिथः ॥ २२ ॥

॥ अतिमङ्गल ॥

तथा ऽप्या च विदग्धना तव मरुद्ग्राहे गजारोहके ।
कलत्रे गरुडो स्त्रवा ह्यमोघिष्ठारस्यं तमेनं त्वया ।
स्नातं भूतपाते । विलोक्य सहसा स्मेराननाः सर्वनाः ।
स्वाकशं पारिहासमागतमनाः सर्वे हरिष्यन्त्यपि ॥ २३ ॥

समागते । विनाशिका तव हयं वृथा भवे-
त्कला च चान्द्रमस्य च त्वमप्यदोषधौ मुदी ।
वपुर्वैरतपयेद्यदं न दुश्मते च जन्मभू-

धर्मि दिगम्बर त्वत्कुलसुदुर्लभो वरो ह्यसौ ॥ २४ ॥

निधनं मनस्तातः सुदन्ते तादृशा च कुलानः ।
इव त्वस्मात्सुन्दरी के नु स तादृशो भूजगदिदम् ।
इति डिगमुकोदित डिम्बवतः पुला किमुकं ।
कृतमुकुटिधानि ताधरमकोचदेवं जगति ॥ २५ ॥

न एवं वेत्ति कथा र्थतो डिग हृदं मरुमादेदं मायसे ।
लोके मन्दोदयो डिक्वात्ते महतां लोकोन्मदं वेष्टितम् ।
उद्दिश्येष्टमादिष्टानिमादे वा सेव्यं शुभं कर्म-

त्वामां कर्तुं ।
निष्कली-
गगदी २० को ३५५
०.५० मा ५५
०.५० मा ५५

तन्म जायते गगदी २० रस्य महतः ।
स्वाच्ये सुखैकात्मनः ॥ २६ ॥

स्वर्णिमा मरि संपदां स्मरदरो दाता गगन्नाथको ।
मायाधर्मा न विदन्ति तस्मात् महतो देवस्य ।
सर्वे जानाते ।

अथ त्वेतस्य सुभूषणं वपुश्चो नन्दारि कुन्तापुत्रं ।
रस्य शौभमयेन्दुशेखरमयो कायालिङ्गं वा ऽस्तु तत् ॥ २७ ॥

आत्मा च लालो प्रमुदितनदनीलकण्ठैः धनाग्रे
 व्योमसदृशं कटोदशमलं संचरन्मेघनागे।
 अक्षरम् वदति वाते ता स्म सुवासामयकान्तं
 कामश्चापं वदति । हिलदा विष्णुरत्ना मदान्तम् ॥
 एवं मेघानां शिलयति तलिमुत्तिनादा नवानां
 निद्रां शङ्कोः समममदितं कुर्वती दानवानाम्।
 जालो लक्ष्मणं पादिकचनिला सा दधानो निद्रामं
 वान्नीन्द्राशतप्रभवपवनो वर्धयन् कामिद्वामम् ॥ २ ॥
 जितारलिमालामधुभिः तमालां पुमार्गसाधाय
 महान्तमालम् ।
 पयो विमुञ्चत्यचिरप्रतापिः सुदाम्युदालीचल -
 दीप्रमाभिः ॥ ३ ॥

धनाधनानां लाले रुद्धतानां
 पुकुर्वती धां प्रतिरुद्धतानाम् ।
 रश्मत्पलं सान्द्रतमालनीला
 विमालि शङ्खादुरमालिनीला ॥ ४ ॥
 न वा मयु विष्णुलललला समन्ततः
 शिलो - विमुञ्चत्यसमं समन्ततः ।
 विमार्दयन्मुमुक्षुधरः कलापिनो
 दिवी सते चन्द्रमहः कलापिनः ॥ ५ ॥
 वदन्ति नयो मृशमगविलावः
 पुनारिनामिदलमाविलावः ।
 मन्त्रनेकः सुत रामदीनो
 न वारिभिर्दुर्गतिरामदीनः ॥ ६ ॥
 पुनर्त्योयमलं धनानां
 लतिद्रुतं दूरं विलं धनानाम् ।
 कलापिनो यान्तकलापमरं
 यथा दृता धौनिकविलापमाह ॥ ७ ॥
 विउन्मयन्तो महिम्नदन्तिनो
 विद्यत्यमो हं न धना न दन्तिने
 विराजयत्यमुकविर्वासरः
 उत्तीयते नापि निशा न वासरः ॥ ८ ॥

उदूढचारु विदशेन्द्रचारः

समुत्पन्नं वामुवशेन चापः।

दुलं हरन्तु सरोजलीलां

प्रबोधमम्बुधरोजलीलाम् ॥ ८ ॥

मुवस्तलं भाति धनेन्द्रगोपदं

स्वरैर्मयूरः शिखरीन्दुगोपकम्।

करोति चान्ता विरहान्तामानसं

वृजानि मज्जाल्वरिणा कमानकम् ॥ १० ॥

विनोसते नो पयसा दिवाकरः

पुलकशीलांशुमहो दिवाकरः।

समीरणो दुलकदम्बरं जवः

समाहिमन्तौ लोकिरम्बरे जवः ॥ ११ ॥

पयोमुखां गुह्यारवीन्द्रलारं

रसतुलं भास्वरविद्युत्सारम्।

मनोदहत्मा कुलमध्वगानां

विभक्तिराजीननमध्वगानाम् ॥ १२ ॥

पाथिकाञ्जिमं न मेधः

छादितदिनचूर्णमहा नदी नमति।

पूलादुमो धमुदधिं

पूरावृष्टं महा नदी नमति ॥ १३ ॥

विरादिष्मा धनपङ्क्तिः

स्वनविजितद्विषे पहा सरति।

विदधाति मुखमुपेन्द्री

निद्रासुरमोयमहासरति ॥ १४ ॥

रत्नामिना विप्रमुखां जियं यौवने

सत्त्वदम्बाजितेवातिवा यौवने।

जायमैधान्दुलाभूरीहंसायवैः

कान्ताकामो भिनन्मन्मन्वहंसायवैः ॥ १५ ॥

पत्यत्पद्मं वीरन्दरं वं प्रभूतं

गगदुर्लभं वामुनायं प्रभूतम्।

वृजत्पापणाकुलमोघैर्विनाशं

लभनो यथाह्वितान्दान्तं विनाशम् ॥ १६ ॥

जालवन्तः क्षमापीठं

समन्ततो राजमानि केदाराः।

शोके महाप्रतिपक्षं

जिघत्सुमविरहे जमानि केदाराः।